

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

ਮਦਨ ਲਾਲ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।
1964 ਦਾ ਸਿਵਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 548।

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਕੀਰਿਆ (1908 ਦਾ ਧਾਰਾ 5)—ਐੱਸ 9—ਇਕਸਾਰਤਾਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਬਜ਼ੇਦਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ— ਕੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾਯੋਗ ਹੈ।

ਆਯੋਜਿਤ, ਕਿ ਏਕੀਕਰਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਗੈਰ-ਕਬਜ਼ੇਦਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਧਾਰਾ, ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਇਕਸਾਰਤਾ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸੀ ਐਲ ਕਾਲੜਾ, ਸਬ-ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਪਲਵਲ, ਮਿਤੀ 13 ਅਗਸਤ 1964 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੇਧ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ (6 ਆਫ 1918) ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਜੈਨ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ ਐਚ ਐਲ ਸਰੀਨ ਅਤੇ ਮਿਸ ਆਸ਼ਾ ਕੋਹਲੀ ਵਕੀਲ।

ਨਿਰਣੇ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਮਦਨ ਲਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਗਭਗ 9 ਕਨਾਲਾਂ ਅਤੇ 11 ਮਰਲੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ

ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਬਜ਼ੇਦਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਵੰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਇਲਾਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਖੇਵਟ ਨੰ: 60, ਖੱਟਾ ਨੰ: 118, 9 ਕਨਾਲ ਅਤੇ 11 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ -ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਬਜ਼ੇਦਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਗੰਗਾ ਚਰਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਆਦਿ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵੀ ਸਨ, ਨੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਖੰਡਨ ਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ) ਧਾਰਾ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਵਜੋਂ ਵਧੀਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਗੰਗਾ ਚਰਨ ਆਦਿ ਨੂੰ ਚਲੀ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਗੰਗਾ ਚਰਨ ਆਦਿ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਸੀ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਗੰਗਾ ਚਰਨ ਆਦਿ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਗੁਆ ਬੈਠਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਧੀਨ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਬੇ, ਭਾਵ 9 ਕਨਾਲ ਅਤੇ 11 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੰਗਾ ਚਰਨ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਵਟ ਨੰਬਰ 60, ਖੇਵਟ ਨੰਬਰ 18 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਈਆਂ ਕੋਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਗੁਆ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇਕਸਾਰਤਾਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੁਦਈਆਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਕੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ?"

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ, 1887 ਦੀ ਧਾਰਾ 77 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 50-ਏ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਮਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਖਾ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਬੇਕਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਲਈ ਦੋ ਉਪਾਅ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ: (1) ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਹ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਧਾਰਾ; ਅਤੇ (2) ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸੀਮਾ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁੰਦਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਰਦਾਰਾ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ (2) 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕਿ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਖੰਡਨ ਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ) ਧਾਰਾ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 44, ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਸਵਾਲ ਚਿੰਤਤ ਸਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ-ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ

ਮੁਦਈ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ. ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਲਈ ਆਏ ਹਨ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਪਰਮਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਖਾ (1), ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (3)। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਰਮਾਨੰਦ ਬਨਾਮ ਰਾਖਾ (1), ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀ. ਮੁਦਈ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਦਾਰਥ ਉੱਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 77(3), ਫਸਟ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਧਾਰਾ (ਜੀ) ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 77 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਕਸਾਰਤਾ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: ਉਹ ਸਕੀਮ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਧਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ "ਇਕਸਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਰੇਗਾ; ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਓ ਜਿਸ ਦੇ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸਿਰਫ਼ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਧੀਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤਸਦੀਕ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸਬੂਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਇਕਸਾਰਤਾ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇਕਸਾਰਤਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਧਾਰਾ, ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇਕਸਾਰਤਾ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਥੋੜਾ ਵੱਖਰੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ 15 ਮਾਰਚ 1965 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।
ਰਿਕਾਰਡ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਖਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਿਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

Kewal kumar
Translator